

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentatio Academica De Recta Theologiae Parabolicae
& Allegoricae Conformatione**

**Pfaff, Christoph Matthaeus
Christlieb, Wilhelm Bernhard
Rühle, Christian Andreas**

Tubingae, 1729

§. 12.

[urn:nbn:de:bsz:31-41906](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41906)

illa divina, qua Deus in gubernandâ illâ utitur. Phrasis est Judæis familiaris, qui vero per *regnum cælorum* subinde & alia intelligunt, uti patet ex allegationibus à Lightfooto ad *March. III. 2.* allatis, quas & repetit Læfferus in expl. parabolæ de patrefamiliâ & operariis in vineâ, ubi p. 121. & sqq. confer.

§. 11.

Dijudicari ex his velim, num dentur quoque parabolæ historicæ. Scilicet inficiamur quæsitum, contradicente licet Glassio, qui *Luc. X. 30. sqq. XVI. 19. sqq.* veras historias referri putat (a). Quod cum ita sit, quæritur porro, quænam ergo parabolæ sint criteria distinctiva, ab historiis illas separantia. Respondemus, hoc tum ex ipsâ narratione maximam partem liquere, tum ex additâ inscriptione *παροιμίας*, & vocis *ὁμοιωσεως*. Pauca exempla dubia videri possint, uti illa Glassii & *Luc. XVI. 1. sqq.* Multum heic se torquet Guil. Saldenus, qui & ipse tamen dubium saltem parabolæ criterium adfert (b). Nomina verò propria & in parabolis, uti in aliis fictionibus, poni posse, non video, quid impediât. Infamis verò impietatis specimen est, miracula Salvatoris in meras parabolâs vertere, quod post Spinosa (c) nuper in Angliâ fecit *Thomas Woolston*, ad numellas eapropter (*the pillory* vocant Angli) meritò publicæ ignominie expositus (d).

(a) in *Philol. sacrâ L. II. P. 1. tr. 2. sect. 5. art. 2.*

(b) in *otiiis Theologicis L. 6. exerc. 5. de parabolis Evangelicis §. 7. sqq. p. 699. sqq.*

(c) Certè Spinosa ea, quæ de resurrectione Christi in Evangelicis exstant, allegoricè saltem interpretanda existimat, ep. 23. & 25. ad Oldenburg. Ita & Deusingius *Joh. V. 28.* de resurrectione mysticâ saltem explicat in *Bibl. Brem. cl. 1. fasc. 6. n. 2. p. 805.* refutatus ab H. C. Engelecke *pec. diff. Rostochii A. 1726.* editâ.

(d) tum in libello, cui titulus *Moderator, tum in variis discursibus upon the miracles of our Saviour in view of the present controversy between Infidels and Apostates* London 1727. 1728. 8. Vide Armandi Cappellæ *Bibliothèque Angloise T. 15. P. 2. p. 519. sqq.* qui optimo jure hæc occasione reprehendit Theologos, Historias quoque Biblicas allegoricè interpretantes, quos & Capite sequente perstringemus. Woolstoni impietatem istam cum aliis graviter reprehendit & refutavit Reverendiss. Episcopus Londinensis, D. Gibson in epistolâ pastorali præstantissimâ ad Ecclesiâs Londinensem & Westmonasteriensem scriptâ, Hannoveræ Germanicè editâ p. 27. sqq.

§. 12.

Jam & ex illis, quæ diximus, argui potest, num statuamus, dari parabolâs propheticas. Scilicet dantur utique quædam, sed genera-

neralia saltem Ecclesiæ fata depingentes. Modus quippe hîc in rebus tenendus est & excessum vitare oportet, quo omnes ferè parabolæ in vaticinia vertuntur, omnesque parabolæ circumstantiæ secundùm filium hoc propheticum explicantur. Sic peccârunt post Cœccejum Abrah. Gulichius (a), Jo. Melchioris (b), Jo. Lomejerus (c), Jo. Huyfinga (d), Henr. Teelmannus (e), Herm. Deusingius (f), Sal. van Til (g), Henr. Grœnewegen (h), Camp. Vitringa (i), Nic. Gûrtlerus (k), Jo. d' Outrein (l), Jo. Creyghtonus (m), Ant. Driefsenius (n) alii, quibus ex nostris ferè Andr. Lud. Kœnigsmannus (o) addi potest, ut Peterfenius (p) jam taceamus. Contrariam inter Reformatos viam iniere Saldenus (q) & Marckius (r). Ex nostris laudandi hîc sunt Henr. Scharbau (s) & Frid. Simon Lœflerus (t). Res ex ipsâ parabolæ inspectione patet. Sensus quippe propheticus non inferendus sed extrahendus est. Et opus est, sponte ut fluant omnia, rebusque violentia absit.

- (a) in Theologiâ Propheticâ, de quâ vide introd. in hist. Theol. lit. P. 1. p. 103.
- (b) in fati Ecclesiæ secundùm parabolæ selectiores ex Matthæo & in enucleatione parabolæ ex quatuor Evangelistis. Exstant in operibus, quæ Herbornæ A. 1693. 4. edidit God. Jungfius.
- (c) Vide diss. de rectâ Theologicâ typicâ conformatione p. 24.
- (d) in commentariis Belgicis in Matthæum datis & Hagæ Comitum atque Lugduni Bat. editis.
- (e) Vide diss. de rectâ Theol. typicâ conformatione p. 24.
- (f) Vide eandem ibidem.
- (g) in commentario Belgico in Matthæum, qui primùm Amstelodami, postea auctior Dordraci prodit.
- (h) Hic edidit *den mond der opperste wysheyd geopend in de verborgentheden van ouds af verzwegen ofte een uytlegginge van de vornaamste godlycke Geheymnissen voorkommende in de XIII. XX. XXII. XXIV. en XXVste Capitelen Matthæi.* Amsterdam 1686. 4.
- (i) Hujus exstat *Verklaring van de Evangelische parabolën cum notis Jo. d' Outrein.* Versio Germanica prodit Francofurti A. 1717. 4.
- (k) Hujus explicatio vocum typico-Propheticarum & systema Theologiæ Prophetiæ hic conferenda sunt.
- (l) Hic parabolæ Luc. XV. 11. sqq. XVI. 1. sqq. Matth. XI. 16. sqq. Luc. XIII. 6. sqq. Marc. IV. 26. sqq. Belgico idiomate explicavit. Editio secunda, ubi explicationem parabolæ de filio perduto contra Jo. Creyghtonum defendit, prodit Amst. 1699. 4. Habetur & hujus libri editio Germanica.
- (m) Hic edidit *naader onderzoek van de parabel van den verlooren Soon door een Liefhebber der Waarheyd.* Franeker 1699. 4.

- (n) Vide hujus diatriben supra p. 19. citatam.
 (o) in diss. de parabolis Christi propheticis, Kilonii A. 1708. editâ.
 (p) Vide das Geheimnis der Widerbringung aller Dinge T. 1. P. 2. n. 63. f. 53. sqq. ubi parabolâs istas septem Matth. XIII. de septem N. T. periodis ad analogiam septem Ecclesiarum Apocalypiticarum explicat.
 (q) in oris Theologicis L. 4. exerc. 5. de parabolis Evangelicis §. 6. p. 698. 699.
 (r) in sylloge diss. ad selectos textus N. T. exerc. 4. §. 20. sqq. p. 149. sqq. ubi Cocceum maximè, qui ad Matth. XIII. septem istas parabolâs septem N. T. periodos representare statuit, refellit & argumenta luculenta contra sensum harum parabolârum propheticum profert.
 (s) in Parergis phil. theol. P. 2. diss. 2. quæ agit de excessibus interpretationum propheticarum in explicandis parabolis. Hic vero maximè Jo. d'Outrein argumenta §. 9. p. 55. sqq. refellit, quæ in præambulo ad explicationem parabolârum de filio perduto & dispensatore iniquo proposuerat.
 (t) in expl. parabolâ de patrefamiliâ & operariis in vineâ p. 156. sqq.

§. 13.

Scilicet ponendâ sunt regulæ (a), ad quas explicationes parabolârum exigere debet Interpres sapiens. Hæ vel generales vel speciales sunt. Generales: ad antecedentia & consequentia hîc respiciendum, eumque sensum eligendum, qui minimas difficultates patitur & suâ sponte, consideratis omnibus, in animum labitur. Speciales: in parabolis non ad omnes circumstantias sed ad id saltem, quod principale est, ad scopum nempe parabolâ attendendum eaque in explicatione haud vexanda, quæ ad decôrândam saltem ornandamque parabolam pertinent scopumque non feriunt, nullumque alium sensum mysticum fingendum, nisi qui expressè vel saltem satis clarè ex verbis effluat. Patet hinc, quî Theologia parabolica argumentativa sit, quî secus (b). Certè sensus mysticus (c) hîc nimis amplificandus haud est, ne quidlibet ex quolibet eruatur, quod nefas (d).

- (a) Conferri hic merentur Glassius in Philol. sacrâ L. II. P. 1. tr. 2. sect. 5. art. 4. Dannhavverus in hermenevticâ sacrâ p. 453. sqq. Gomarus ad Matth. XXII. Operum T. I. f. 81. & Saldenus l. c. §. 5. p. 697. 698. itemque Læstherus l. c. p. 156. sqq. Alia hîc dant Teelmannus l. c. p. 11. sqq. qui th. 7. urget, omnium verborum in unaquaque parabolâ rationem habendam & adaptationem ad sensum spiritualem *ἀρετῶν* & enixè quarendam esse, Melchioris in fatis Ecclesiæ secundum parabolâs C. 1. d'Outrein & Vitringa in libris citatis, qui tamen posterior in methodo homileticâ C. 3. §. 13. p. 64. 65. hîc parcius est.

(b)